

ОСНОВНІ ШКІДЛИВИ ОРГАНІЗМИ ПЛОДОВИХ НАСАДЖЕНЬ В ЗАКАРПАТТІ

Фельцан В.В., Ньорба-Коцур М.В.

*ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна*

Втрати продукції садівництва від шкідливих організмів становлять 30%, а в періоди спалахів розмноження шкідників, епіфітотій хвороб вони можуть перевищувати 60%, а інколи врожай гине повністю.

Інтегровані системи захисту плодів в умовах інтенсивного садівництва дають можливість стримувати розвиток більшості фітофагів, збудників хвороб та зменшувати шкодочинність даних організмів. Однак, значним осередком локалізації шкідливих організмів залишаються приватні присадибні ділянки, на яких заходи захисту рослин не проводяться у повному спектрі, що дає можливість їм розвиватися та розповсюджуватися на нові території.

Метою наших досліджень було встановлення домінуючих шкідливих організмів на основних плодкових культурах, що дасть можливість гармонізувати основні заходи захисту цих культур у неінтенсивних садах. За результатами фітосанітарних обстежень 2020 та частково 2021 року на зерняткових культурах основними комахами шкідниками були представники довгоносиків (зокрема довгоносик сірий бруньковий, квіткоїд яблуневий, квіткоїд грушевий), трубоккрутів (казарка, букарка), листовійок (листовійки – гронова, трояндова; плодожерки – яблунева, грушева східна), попелиць (зелена яблунева, попелиця персикова), жуків-листоїдів (оленка волохата, бронзівка золотиста). На черешні та вишні найбільш шкодочинними були попелиці та вишнева муха, на персику та абрикосі – попелиці.

При моніторингу розвитку збудників захворювань встановлено, що найбільш поширеними серед фітопатогенних організмів були грибні організми. На зерняткових культурах (яблуня, груша) найбільшого розвитку досягали хвороби – парша та борошниста роса. Причому у 2020 році, більша частка симптомів на деревах припадала на паршу, що, в першу чергу, зв'язано з значною кількістю опадів упродовж травня-липня та відносно помірними температурами протягом доби. На кісточкових у весняний період активно розвивався бактеріальний опік, ознаки якого, при ослабленні весняними заморозками дерев, досягали значних показників. Окремо слід відмітити значні спалахи ознак ураження персика кучерявістю та клястероспориозом. При відсутності системи захисту цієї культури ці дві хвороби можуть повністю знищити урожай або ж суттєво вплинути на якість зібраних плодів.

Таким чином, погодні умови 2020-2021 рр. були сприятливими для більшості шкідливих організмів плодкових культур на Закарпатті. Суттєві відхилення від середніх показників метеоумов та весняні заморозки вплинули на загальний стан вегетації рослин, що, в свою чергу, збільшило інтенсивність розвитку шкідників та збудників хвороб на культурах.